

מסורת הש"ס

(א) [צ"ק יב:] ויש"ן
(ב) ס"א ל"ג, א ס"א
(ג) ל"ג, ד תמורה ל"ג ע"ג
(ד) [ס"א] (ו) תמורה ל"ג
(ה) [דף פט:] (ז) [ס"א]
מתנת מנה

תורה אור השלם

1. לא תביא אתנן זונה
והחזיר כלב ביתי
אלהיה לכל נדר כי
תעצבת יי אלהיה גם
שניהם: בדברים כג יב
2. ואם ימנעו הבית
מלית משה וילקח הוא
ושבנו הקרב אל ביתו
במבטא נפש איש לפי
אבלו תבטס על השפה
שמות יב ד
3. בחדש השני בארבעה
עשר יום בין הערבים
יעשו אותו על מצות
וקרבים יאבדוהו
במדבר יא יא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והשתא וכו'
על פסחו וכרבי אלמא:

מוסף רש"י

הרי אלו מותרין. לא
חיל עליהו אתנן (תמורה
ז'). בממנה זונה על
פסחו. הא דלעזרין
קרא למעוטי קדשים, כגון
מלית משה וילקח וזנ
אמר לזונה הגלילי
והימני על פסח באתנן.
ויפין דלמר רבי רשאי
הא למנעו אחרים. אם
למנעו למנעו שטח דבר
אלמא ממנו הוא וילקח
ליחול עליה אתנן להכי
לעזרין לכל נדר להוציא
הנדר (שם). ואם ימנעו.
דריש הכי שנמנעו ביה
שאלו לו מה שאלו ביה
מהיות משה החייהו
משה, שימנע אחרים
עמו על פסחו וימנו לו
מעות, מכדי אכילה. אם
נמנעו הבית מכדי אכילה
יקבל חייו ומותו מן השם,
שאלו לו מה שאלו. לא
הימנו משה, אם לא
עליו ללגומו מכדי אכילה
הוא והימנו משה, ולא
מכדי מקום. שאם וזה
לעשות סחורה וממנע
ביתו מכדי אומר מקח,
שאלו לו מה ליתן בו, אלו
ממנה אחרים על פסחו
צ"ק (שם).

מוסף תוספות

א. דמשמע אף הבשר
אינו מכור ליאכל ללוקח,
ואי כרבי' נהי דלא עלו
לבעלי' ליש חזרה ביה,
מצניו אדם מוכר כפרו,
מיהו הבשר למא לא תהא
קניה ללוקח. מוס' שאנן.

רבינו חננאל

אמר אביי אי לאו דאוקמה
(ר) (ואשרה) [ואשרה]
לאה דתנן בתמורה פ"ו
נזן חל מוקדשין באהנה
הרי אלו מותרין ובעפופת
אסורין כו', ומעשתי' הו' למוקדשין מלמילח עלייהו איסור אתנן ומחיר [כלב] מדכתיב לא תביא אתנן זונה ומחיר
כלב ביתי אף אלהיה לכל נדר, ודרשין לכל נדר הנדר ומקדש אין אתנן ומחיר חל
עליה. אמאי בעינן קרא למעוטי המוקדשין, תיפוק ליה דכיון דאקדשינהו לאו דירה אינן וקיימא לן אין אדם
אוסר דבר שאינו שלו. ואוקמא ר' אושעיא בהא מתני' בממנה לזונה על פסחו ואליבא דרבי דאמר המקדש פסחו

האשה פרק שמיני פסחים

צ.

עין משפט נר מצוה

בבא מ"א פ"ד מהלכות
אסורי מצה הלכה
די טו סמג לזון שטן:
בבא מ"ב פ"ד מהלכות
ק"פ הלכה יא:
ג ל"א מ"א פ"ו מהלכות
ק"פ הלכה ג סמג
עשין רכד:
לא ד מ"א שם הלכה א
סמג שם:
לב ה שם הלכה ד:

רבינו חננאל (המשך)

משייר ביה בפסחו, ואם
ימנע אחר עמו וקח מעות
ממנו, אותן המעות חולין
הן. ולזה הוצרכה המשנה
למנוח אצ"פ שבמנה הוונה
על פסחו ויש לו רשות,
לא נפסל הפסח ההוא
ואיצטריך קרא למעוטי
הוא דירה, ומעשתי' ליה
לכל נדר פרט לנדר,
והפסח הזה כבר נדור
ומפורש לשם פסח הוא.
והיוכן שנה רבי שמשייר
אדם בפסחו, דמניא ואם
ימנע הבית מהיות משה,
מכדי אכילה ולא מכדי
מקח. רבי אומר אף מכדי
אחרים עמו ומעות שבידו
חולין, דתקנתא דפסח הוא
שעל מנת כן הקדשו
ישראל את פסחיהו. ואמר
אביי אלא הא מתני'
הואנן מוקים לה בקדשים
קלים ואליבא דר' יוסי
הגלילי דאמר ממון בעלים
הן, כיון דאינן ממוניה
איצטריך קרא לכל נדר
פרט לנדר למעוטי הני
קדשים קלים, דלא חייל
איסור אתנן ומחיר עליהן.
וזה הברייתא דקתני ומעות
שבידו חולין לא היתו
ממניה דרבי, אלא היתו
אומר דבפסח לא משייר
איניש אבל במעות ודאי
משייר איניש, דכי מפרשי
אדעתא דרבי מפרשי להו
שמישי' בדעתו וכו' לא
היו דמי הכבש אלא
אלו לא חתול ולא יתר,
ויכן שהיו יתר ואוסף,
אן פחות וישראל לי.
(א) והשתא דאוקמי' אן
אושעיא להדיא רבי אגא
נמי מוקימנא לה להא
מתניתא דרבי, ולא משייר
איניש בפסח אבל במעות
משייר איניש. לפיכך תני
מעות שבידו חולין והא
ברייתא כר' יוסי הגלילי לא
מצית קומקא לה דקתני
והמכור עולתו לשלימי לא
עשה [כלום]. והא ברייתא
דקתני אן ימנעו הבית
(חולקת) רבנן
ורבי, חלקו רבה ור' וירא
עלה, חד אמר למנות עמו
אחר בפסח וליטול ממנו
מעות לקנות בהם עצים
לצלותו דברי הכל מותר,
דכי גופיה דפסח הוא, כי
פליגי לקנות מן המעות
מצה ומרור כו'. וחד אמר
מותר, כי פליגי לקנות מן
המעות חלקו או טלית,
רבנן סברי מהיות משה
החייהו לשה, ורבי סבר
כי כתיב מהיות שה משה
כתיב, הוהיה עצמן מן
השה. וירושלמי ר' אלעזר
בש"ר ד' אושעיא תנאי
ביתא הוה שראה (זר) [זר]

מפרשי [את פסחו וזה מפרשי את מעותיו ממנה אותו על שלו והמעות יוצאין לו] חולין מאיליהו, ואקשינן על אביי דאמר
אפילו לרבי בפסח לא משייר איניש, והא קתני בהדיא על מנת כן הקדשו וישראל את פסחיהו, ושני אימא שעל מנת
[כן] הקדשו וישראל מעות פסחיהו. בתנאי' זב שראה שתי ראיות שוחטין עליו כו'. אמר רב יהודה אמר רב שוחטין
וורוקין על טבול יום, דאצ"ע דמחוסר ערב שמש, שמשא ממילא ערבא. ועל מחוסר כפרה בשמסר קינו לבי"ד של כתיבם.

לאה דתנן לקמן דאתנן חל על המוקדשים בממנה לזונה על פסחו באתננה ואע"ג דלזון אדם
אוסר דבר שאינו שלו הכא אחרת דאתנן חל עליו: ורבי ס"א. דאית ליה פסח ממון בעלים הוא דאמר לקמן אף מכדי מקח שאם
ימנעו לו מעות לצעל הפסח ליקח חלוק וטלית ממנה אחרים עמו על פסחו ונוטל מהן מעות ועושה זרכיו אלמא שלו הוא ויכול לאוסרו.
אי לאו דאוקמא רבי אושעיא במסכת
באתננה ויש צידו לאוסרו ורבי יוסי
הגלילי הוה דאמר דפרק קמא דצ"ק
(דף יב:) קדשים קלים ממון בעלים
הם והאי מתניתא דלעיל דקתני מעות
חולין הוה מוקמינא כרבי והוה אמינא
דהא דשרי רבי לעשות זרכיו במעות
לאו משום דפסח אית ביה שזיר
צקדושתו יתפסס קדושת המעות
בחולין שבו אלא משום דזה שמפריש
המעות שזיר צקדושתו לתתם מתת
חולין לצעל הפסח והא ליכא לאוקמי
כרבי יוסי דהא קתני בשלמים לא
עשה כלום וההיא דאתנן כו' ובפסח
לא הייתי מוקי לה דלא הוה סלקא
דעתאי דפסח לרבי ממון בעלים הוא
שיא צידו לאוסרו: ולא משייר
איניש. צקדושת הבוק דבמה וטעמא
דכדי דאמר אף מכדי מקח משום
דבמעות משייר איניש לתתם (ה) מתת
חולין צחוקת חולין ומעיקרא דעתא
דכי אפרשינהו ומשום הכי חולין
הם דזה שהפריש לפסחו ואחר כך
הימנה אחרים עמו מתנה צעלמא
הוא דיהיב להו והן יתבו ליה
במעות חולין מתנה והמננה וזנה
מתנה הוא שאין צידו למוכרו ואין אתנן
חל עליו: והשאל דאוקמא ר' אושעיא
(להסוף בממנה וזנה על פסחו). אלמא
קא סבר ר' אושעיא פסח גופיה לר'
ממון בעלים ושמעין מינה דאפי'
פסח משייר איניש כל שכן מעות
וכ"ש דמנין דאוקמא להך דקתני
מעות שבידו חולין כרבי דהא פסח
חולין הוא ויכול למוכרו ומעות של
אותן אחרים חולין הוה וליכא לאקשוי
היך הקדש חל על הקדש לנאת
לחולין: הרי אלו מותרין. כדילין
לקמן: עופות. תורים וצני יונה
שאינן מוקדשין: אסמון פוסל בהם.
אף משהוקדשו אין אתנן חל עליהם
כדילין לקמן: עופות. חולין שמוס
אין פוסל בהן מלהקדישם דלא נאמר
ממות וזכרות בעופות אינו דין כו':
קל וחומר למוקדשין מעסה. שיחול
אתנן עליהן: אלא טעמא נז'. פירכא
הוא: ואם ימנעו בעלים וגו'. אם
יהי מעות שוחטין לצעל הפסח
מהיות משה שאין לו צמה לקנות
לזכרי הפסח ולקח הוא ושכנו הקרוב
אל ביתו יקח מעות משכנו וימננו
על פסחו ויקח מן המעות מה שהוא

עשה ולא כלום והשתא דאוקמיה רבי אושעיא להדיא בממנה וזנה על פסחו
ורבי היא ש"מ דסבירא ל' אפילו בפסחו משייר איניש מאי היא דרבי אושעיא
דתנן (ז) נתן לה מוקדשין באתננה הרי אלו מותרין עופות דחולין הרי אלו
אסורין שהיה בדין ומה אם מוקדשים שהמום פוסל בהן אין אתנן ומחיר חל
עליהן עופות שאין המום פוסל בהן אינו דין שאין אתנן ומחיר חל עליהן ת"ל
ילכל נדר לרבות את העופות (ק"ו) למוקדשין מעתה מה עופות שאין המום
פוסל בהן אתנן ומחיר חל עליהן מוקדשין שהמום פוסל בהן אינו דין שאתנן
ומחיר חל עליהן ת"ל לכל נדר פרט לנדר אלא טעמא דכתב רחמנא
נדר הא לאו הכי הוה אמינא מוקדשים חל איסור אתנן עליהן והא אין אדם
אוסר דבר שאינו שלו א"ר אושעיא בממנה וזנה על פסחו ורבי היא מאי רבי
דתנא (ז) אם ימנעו הבית מהיות משה החייהו משה מכדי אכילה ולא מכדי
מקח רבי אומר אף מכדי מקח שאם אין לו ממנה אחר עמו על פסחו ועל
חגיגתו ומעות שבידו חולין שעל מנת כן הקדשו ישראל את פסחיהו רבה ורבי
זירא חד אמר בעצים לצלייתו כולי' עלמא לא פליגי דכיון דתקנתא דפסח
הוא כגופא דפסח דמי כי פליגי במצה ומרור רבנן סברי הא אכילה אחריתי
היא ורבי סבר כיון דהכשירו דפסח הוא כגופא דפסח דמי וחד אמר במצה
ומרור נמי כולי' עלמא לא פליגי דכתיב (ז) על מצות ומרורים יאכלוהו דכיון
דמכשירין דפסח נינהו בפסח דמי כי פליגי ליקח בו חלק ליקח בו טלית
רבנן סברי מהיות משה אמר רחמנא החייהו לשה ורבי סבר החיהו עצמן
משה ולאמר אי לאו דאוקמיה רבי אושעיא להדיא בממנה וזנה על
פסחו ורבי היא הוה מוקמינן לה בקדשים קלים ואליבא דר"י הגלילי דאמר
קדשים [קלים] ממון בעלים הוא אבל בפסח לא משייר איניש הא קתני בהדיא
שעל מנת כן הקדשו ישראל את פסחיהו אימא שעל מנת כן הקדשו ישראל
מעות פסחיהו: בתנאי' יז שראה שתי ראיות שוחטין עליו בשביעי ראה
שלש שוחטין עליו בשמיני שלו שומרת יום כנגד יום שוחטין עליה בשני
שלה ראתה שני ימים שוחטין עליה בשלישי והוצה שוחטין עליה בשמיני:
גמ' אמר רב יהודה אמר רב יושוחטין וזורקין על טבול יום יומאוסר כפורים
ואין

צריך לפסח: מכדי אכילה. אם יחסר לו מעות שאין לו צמה ליקח זכרי אכילת הפסח כגון עגים ללגומו רשאי הוא למוכרו: ולא מכדי מקח.
שאם אין לו מעות לחסורא אינו רשאי למוכרו פסחו לך: כו"ע לא פליגי. דיכול להימנות אחרים ליקח במעות עגים: שהייה לשה. עשה
זכרי הפסח מן המעות: ולאצ"ע דאמר. לעיל אליבא דרבי בפסח לא משייר איניש הא קתני שעל מנת כו' אלמא פסח גופיה ממון בעלים
הוא: אימא מעות פסחיהו. זה שנמנה מעות לפסחו ונתן לו בממנה מעות ומשום הכי יכול ליקח צקן טלית ונתן לו חלק
של פסחו בממנה ומעותיו חולין הן שעל מנת כן הקדשן שאם רצה ליתם בממנה יתנם: בתנאי' זב שראה שתי ראיות. שטומאמו טומאת
שבעה ואינו טעון קרבן: שוחטין עליו בשביעי. ואע"פ שלא העריצ שמשו דהא חזי למיכל לאורחא: ראה שלם. דלא חזי למיכל עד דמייתי
כפרה: שוחטין עליו. אם חל שמיני שלו צערב הפסח ואפילו לא הביא כפרו ומצינא לאחר מיכן דמחוסר כפורים דמי עשה דשאלמה כדאמרן
במזיר שחט (נעיל נט): שומרים יום כנגד יום. הוהא יום אחד בתוך אחד עשר ימים שצין נדה לנדה דנעיא לפסור יום הממרת שוחטין
עליה ציום ספירה דכיון שספרה מקאת היום מותרת לנצול ואף על פי שמחוסרת הערב שמש שוחטין עליה: ופוצה. שראתה שלשה רזופים
בתוך אחד עשר יום וזכריה לפסור שבעה נקיים והביא קרבן שוחטין עליה בשמיני ותציא כפרתה קודם שחשך ותאכל: גמ' ואין

(א) נראה לפי הענין כי אחר וישאל לו צ"ל דאמר לרבי מ"א ודאמר והשתא דאוקמיה ר' יוסי אחר סוף הדבור ומלפני שזכר צ"ל ודאמר.